

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Middengebied Zuidplaspolder Provincie Zuid-Holland

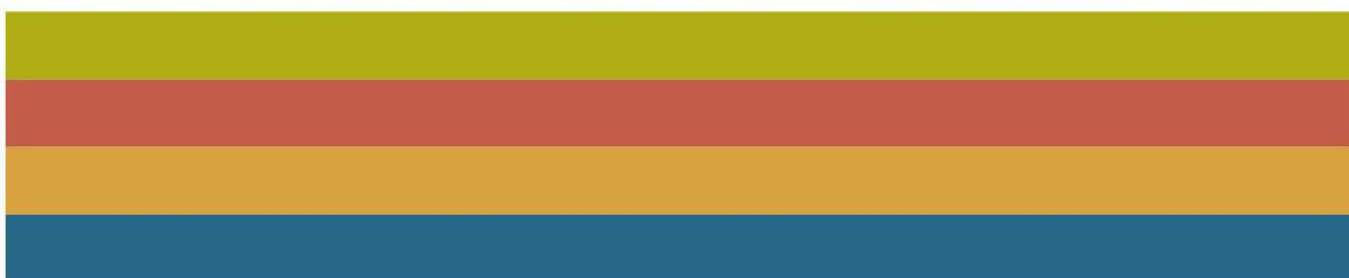
Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

10 juni 2022 / projectnummer: 3613

35 JAAR

onafhankelijk en deskundig advies

1 Advies in het kort

De provincie Zuid-Holland wil het provinciale omgevingsbeleid herzien, zodat het plan van de gemeente Zuidplas en de provincie voor de ontwikkeling van het Middengebied van de Zuidplaspolder daar in past.¹ Het plan is om een nieuw dorp te bouwen met 8.000 woningen en bijbehorende voorzieningen, 47 ha (uitgeefbaar) bedrijventerrein, infrastructuur, natuur en recreatievoorzieningen. Voordat Provinciale Staten besluiten over de aanpassingen in het provinciale omgevingsbeleid zijn de milieugevolgen onderzocht in een milieueffectrapport (MER). In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat blijkt uit het MER?

Het MER vergelijkt drie situaties: de referentiesituatie, waarin geen woningen en bedrijventerrein worden gerealiseerd, een basisalternatief dat uitgaat van 7.000 woningen en 41 hectare bedrijventerrein en het voorgenomen alternatief. Het basisalternatief komt overeen met het huidige provinciale omgevingsbeleid en heeft vooral negatieve effecten op geluid, bodemdaling (zetting), natuur, autobereikbaarheid en verkeersveiligheid. Het voorgenomen alternatief heeft ook sterk negatieve effecten op geluid en uitstoot van stikstof, maar scoort beter op bereikbaarheid, verkeersveiligheid, economie en natuur (biodiversiteit). Dat komt doordat het voorgenomen alternatief – ten opzichte van het basisalternatief – extra mobiliteitsmaatregelen (auto, openbaar vervoer en langzaam verkeer), meer maatregelen voor groen, recreatie en natuur bevat. Het voorgenomen alternatief scoort in vergelijking met het basisalternatief minder negatief op bodemdaling (zetting), omdat de te realiseren woningen en bedrijven in een minder zettingsgevoelig gebied gepland zijn. Het MER concludeert onder andere dat een mobiliteitstransitie² nodig is, dat het halen van de ambities voor duurzaamheid en klimaatbestendigheid een forse uitdaging zal zijn en dat de uitstoot van stikstof een risico vormt voor natuur.

Welke rol speelt het MER voor welke besluiten?

Mede naar aanleiding van het eerdere advies van de Commissie³ heeft de provincie de reikwijdte van het MER verbreed ten opzichte van de notitie reikwijdte en detailniveau. Het MER gaat niet alleen in op de grote woningbouwlocaties en bedrijventerreinen, maar ook op de benodigde voorzieningen, infrastructuur, natuur en recreatie. Alle locaties waarvan de bestemming verandert komen aan bod, dus ook locaties die in het vigerende beleid bestemd zijn voor woningen en bedrijventerrein. Daardoor geeft het MER ook inzicht in de kansen die het verplaatsen van deze bestemmingen biedt voor andere functies. Het MER levert hiermee informatie op voor beleid en besluitvorming op verschillende niveaus:

1. Herziening van het omgevingsbeleid (verordening en programma) en de bijbehorende kaarten
2. Doorwerking hiervan in ander provinciaal beleid, zoals beleid voor natuur (NNN) en mobiliteit
3. Kader (bouwstenen) voor de uitwerking in het omgevingsplan van de gemeente Zuidplas⁴

¹ De provincie legt ook enkele andere met het plan samenhangende ontwikkelingen planologisch vast.

² Hiermee wordt bedoeld dat de afhankelijkheid van de auto wordt verminderd door te zorgen dat andere, meer duurzame, vormen van mobiliteit (hoogwaardig openbaar vervoer, fietsen, lopen) aantrekkelijk worden.

³ Op 20 december 2021 heeft de Commissie [advies](#) uitgebracht over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER. De notitie reikwijdte en detailniveau ging uit van een relatief beperkte 'scope' van het MER. In haar advies over deze notitie heeft de Commissie aanbevolen de scope te verbreden, omdat dit relevant is voor de milieueffecten in onderlinge samenhang.

⁴ De gemeente Zuidplas doorloopt een separate m.e.r.-procedure voor het omgevingsplan. Zie de [website](#) van de Commissie voor het advies voor reikwijdte en detailniveau voor deze procedure en de daarbij behorende stukken.

Het verbreden van de 'scope' heeft geresulteerd in aanbevelingen voor het provinciale beleid en in een groot aantal 'bouwstenen' voor de nadere uitwerking door de gemeente. Daarmee wordt bijgedragen aan een integraal en samenhangend beleid voor het plangebied en omgeving en kan het MER worden gebruikt voor het invullen van de 'regierol' van de provincie. Het belang daarvan wordt onder andere benadrukt in het 'PAL-advies' over deze ontwikkeling.⁵

Wat is het advies van de Commissie?

Het MER is prettig leesbaar en helder gestructureerd. De effectbeoordeling wordt ondersteund door diverse achtergrondrapportages. De samenvattende beoordelingstabel is overzichtelijk, maar voor een goed begrip is het nodig de toelichting daarbij te lezen. De referentiesituatie, het basisalternatief en het voorgenomen alternatief zijn zodanig gedefinieerd dat de effectscores in de tabel de lezer soms op het verkeerde been kan zetten. Daardoor komen niet alle kansen en risico's even duidelijk naar voren.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER dat nog belangrijke informatie ontbreekt. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de herziening van het provinciale omgevingsbeleid. Het gaat om de volgende punten:

- Inzicht in de risico's van klimaatverandering op de lange termijn (2100 en verder) en de maatregelen die voor het beheersen daarvan noodzakelijk zijn. In het middengebied zullen veel mensen wonen en werken, waardoor de risico's van klimaatverandering groter worden. Dit kan nu al noodzaken tot ruimtelijke reserveringen, randvoorwaarden en extra bouwstenen voor de gemeentelijke uitwerking.
- Inzicht in de mogelijkheden om in het plangebied invulling te geven aan het realiseren van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) – waaronder een robuuste ecologische verbindingzone – door een 'actieve rol' van de provincie. In het MER komen vooral negatieve effecten op natuur aan bod.

De Commissie adviseert de ontbrekende informatie in een aanvulling op het MER op te nemen voordat besloten wordt over de herziening van het omgevingsbeleid. De provincie neemt dit advies over en laat de Commissie het aangevulde milieueffectrapport opnieuw beoordelen. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe.

Aanleiding MER

De provincie Zuid-Holland en de gemeente Zuidplas hebben een bestuurlijke overeenkomst gesloten voor de ontwikkeling van het Middengebied Zuidplaspolder⁶. De gemeente Zuidplas stelt voor die ontwikkeling een bestemmingsplan of omgevingsplan op, waarvoor het een eigen m.e.r.-procedure voor plannen doorloopt. Het plan voor het Middengebied past niet binnen het bestaande provinciale omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland (Omgevingsverordening en Omgevingsprogramma). De provincie Zuid-Holland wil haar omgevingsbeleid herzien zodat het bestemmingsplan of omgevingsplan voor de voorgenomen ontwikkeling van het Middengebied hier binnen past. Voor de besluitvorming over de herziening van het omgevingsbeleid door Provinciale Staten van Zuid-Holland wordt een m.e.r.-procedure voor plannen doorlopen. Een plan-MER is nodig omdat de herziening van het omgevingsbeleid kaderstellend is voor een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit: de aanleg of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject (categorie D11.2 van het Besluit m.e.r.). Het plan blijft onder de drempelwaarde van 75 hectare voor de aanleg, wijziging of uitbreiding van een industrieterrein

⁵ De Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit (PAL) bracht in maart 2022 een advies uit over de uitvoering van de bestuurlijke overeenkomst voor de ontwikkeling van het Middengebied Zuidplaspolder.

⁶ Bestuurlijke overeenkomst Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder, gemeente Zuidplas, provincie Zuid-Holland en Grondbank RZG Zuidplas, 2021.

(categorie D11.3). Een plan-MER is ook nodig als een Passende beoordeling wordt opgesteld met het oog op mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Met de Herziening maakt het bevoegd gezag – in dit geval de provincie Zuid-Holland – de ontwikkeling van het Middengebied Zuidplaspolder mogelijk.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3613 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

Figuur 1: kaart Middengebied (bron: MER)

2 Toelichting op het oordeel

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar beoordeling toe. Aan deze beoordeling koppelt zij aanbevelingen. Als deze in een kader staan dan is het uitvoeren ervan volgens de Commissie essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij het besluit over de bestemmingsplannen. Aanbevelingen die niet in een kader staan zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming – nu en in de toekomst – te verbeteren.

2.1 Risico's klimaatverandering op lange termijn

De locatie is in 2004 door Rijk en provincie aangewezen voor grootschalige woningbouw. Sindsdien zijn de inzichten over bouwen in laaggelegen gebieden in Nederland en over klimaatverandering sterk veranderd. De notitie reikwijdte en detailniveau en het MER

verwijzen onder andere naar evaluatierapporten van IPCC en DPRA.⁷ Om deze reden heeft de Commissie in haar advies over reikwijdte en detailniveau aanbevolen om in het MER een geactualiseerde onderbouwing van de locatiekeuze op te nemen. De Commissie constateert dat deze onderbouwing beperkt is ingevuld. De gevolgen van klimaatverandering zijn wel uitgebreid beschreven, maar daarbij is niet naar de zeer lange termijn (2100 en verder) gekeken.

De Deltacommissaris heeft in twee adviezen⁸ over woningbouw en klimaatadaptatie zorgen geuit over de langetermijngevolgen van klimaatverandering in relatie tot woningbouw, vooral in de Randstad. Het KNMI Klimaatsignaal '21 laat zien dat het klimaat in Nederland steeds sneller verandert. Op basis daarvan is de voorspelde zeespiegelstijging in de bestaande klimaatscenario's naar boven bijgesteld. De risico's van klimaatverandering op de langere termijn worden hierdoor groter. In het middengebied is dat zeer relevant, vanwege de lage ligging van het plangebied én omdat in het gebied veel mensen komen wonen en werken. Ook maatregelen om de gevolgen van klimaatverandering te mitigeren – denk aan maatregelen in woongebieden en voor bedrijven(terreinen) en infrastructuur – worden daardoor mogelijk vele malen complexer en kostbaarder.

De Commissie is van mening dat – mede gezien de recente inzichten en adviezen hierover – een beschouwing van de risico's van klimaatverandering op de langere termijn (2100 en verder) van groot belang is voor de besluitvorming. Deze beschouwing zou ook inzicht moeten geven in de maatregelen die voor de beheersing van deze risico's op korte termijn genomen kunnen of moeten worden en de noodzakelijke ruimtelijke reserveringen daarvoor. Op lange termijn kunnen de benodigde maatregelen op de beoogde locatie immers zeer ingrijpend en kostbaar worden.

De beschouwing van toekomstige risico's is belangrijk in het licht van de discussies over bouwen in laag Nederland⁹. Hiermee kan worden beoordeeld of de gekozen locatie ook voor de langere termijn toekomstwaarde kan behouden.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming, in een aanvulling op het MER:

- een beschouwing te geven van de mogelijke gevolgen van klimaatverandering op de lange termijn, rekening houdend met de actuele klimaatscenario's;¹⁰
- op hoofdlijnen inzicht te geven in de maatregelen die op korte en langere termijn genomen kunnen worden om met deze gevolgen om te gaan;
- deze te vertalen naar ruimtelijke reserveringen en/of mogelijke maatregelen in het provinciale domein en bouwstenen voor de gemeentelijke uitwerking.

2.2 Invulling provinciaal natuurbeleid

Zoals aangegeven geeft het MER informatie die op verschillende niveaus gebruikt kan worden voor beleid en besluitvorming. Dat geldt ook voor het provinciale natuurbeleid. In het plangebied liggen volgens het provinciale beleid ambities voor realisatie van het Nationaal natuurwerk (NNN). Het betreft een robuuste ecologische verbindingzone tussen de

⁷ IPCC = Intergovernmental Panel on Climate Change. DPRA = Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie.

⁸ Briefadvies woningbouw en klimaatadaptatie (1 september 2021) en 'Spoor 2' briefadvies woningbouw en klimaatadaptatie (3 december 2021).

⁹ Zie de adviesbrieven van de Deltacommissaris en de Kamerbrief d.d. 24 mei 2022 van de Ministers Harbers en De Jonge als reactie daarop.

¹⁰ Voor het jaar 2085 kan gebruik worden gemaakt van bestaande klimaatscenario's uit 2014/2015. Voor de periode 2100 en verder kan een kwalitatieve of semi-kwantitatieve (denk aan bandbreedtes en onzekerheden) beschouwing worden gegeven op basis van het Klimaatsignaal '21. Hierbij zijn vooral de mogelijke scenario's voor zeespiegelstijging van belang.

Krimpenerwaard en het Bentwoud via het gebied de Groene Waterparel dat nog in ontwikkeling is.

Het MER gaat ervan uit dat er in de referentiesituatie een lage realisatiekans is voor de ecologische verbinding, aangezien geen (co)financiering beschikbaar is. In het voorgenomen alternatief wordt deze kans als groter ingeschat. In de samenvattende effectentabel scoort het voorgenomen alternatief desondanks zeer negatief op effecten op Natura 2000, NNN en beschermde soorten (gedeeltelijk). Dit komt doordat in de effectbeoordeling uitgegaan is van de 'worst case', waarbij de ecologische verbindingzone door het voorgenomen woningbouwgebied loopt. De mogelijkheid van de realisatie van de ecologische verbindingzone in de 'groene schakel' is in het MER wel als mitigerende maatregel benoemd, maar de effecten van dit tracé zijn niet in het MER onderzocht.¹¹

De Commissie vindt het opmerkelijk dat de realisatie van het eigen beleid op voorhand als weinig realistisch wordt gezien. De kansen die het voornemen biedt om dit beleid wél te realiseren zouden op grond hiervan extra aandacht verdienen. Het MER biedt hiervoor nauwelijks aanknopingspunten. Zo is de realisatie van de ecologische verbindingzone nog als 'onzeker' aangemerkt en is onduidelijk welke rol de Groene Schakel hierin kan spelen. Ook valt op dat gekozen wordt voor de herbestemming van het glastuingebied naar 'maatwerk glastuinbouw'. Hoewel andere functies (zoals natuurontwikkeling) daardoor mogelijk worden gemaakt, blijft het ook mogelijk dat dit gebied alsnog (volledig) door glastuinbouw wordt opgevuld.¹² In het MER is niet onderzocht wat een meer sturende rol van de provincie in dit deelgebied zou kunnen betekenen. De mogelijkheden voor een schakel die werkelijk groen en 'biodivers' is, blijken zo niet uit het MER.

Aangezien de provincie verantwoordelijk is voor de realisatie van het Natuurnetwerk vindt de Commissie dat een meer diepgaande beschouwing van de mogelijkheden hiertoe van belang is voor de besluitvorming. Dit sluit aan bij het 'PAL-advies', waarin wordt aangegeven dat er een duidelijke regierol voor de provincie ligt in het realiseren van de robuuste verbindingzone.¹³

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming, in een aanvulling op het MER:

- nader in te gaan op de mogelijkheden die de provincie heeft om in het plangebied invulling te geven aan ambities van het natuurbeleid, waaronder de realisatie van de robuuste ecologische verbindingzone;
- de effecten daarvan te betrekken bij de totale effectbeoordeling en vergelijking van de alternatieven;
- aan te geven welke bouwstenen hieruit volgen voor de uitwerking door de gemeente, in samenwerking met het waterschap en de provincie (de natuurinvulling van de groene schakel in interactie met optimalisatie van de waterhuishouding).

¹¹ Dit tracé door de Groene Schakel is wel als mogelijkheid, samen met het bestaande tracé dwars door het voorgenomen woningbouwgebied, opgenomen in de Ontwerp Herziening van het provinciale omgevingsbeleid dat ter inzage heeft gelegen.

¹² Het ligt voor de hand dat het gebied eerder zal worden gebruikt door ondernemers dan voor natuurontwikkeling, gegeven de hoge grondprijzen.

¹³ Het sluit tevens aan bij de samenwerkingsovereenkomst tussen provincie en gemeente (2021), die de verbindingzone juist zwaar aanzet/als voorwaarde stelt voor de verlegging van de bouwvlekken.

2.3 Vergelijking referentiesituatie en alternatieven

Het MER maakt onderscheid tussen de referentiesituatie, het basisalternatief en het voorgenomen alternatief. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie en autonome ontwikkeling, maar zonder dat in het plangebied woningen en bedrijventerrein worden gerealiseerd. Het basisalternatief gaat uit van dezelfde situatie, maar dan mét de woningen en hectares bedrijventerrein die in het huidige provinciale omgevingsbeleid zijn opgenomen. Omdat dit beleid is achterhaald vormt het basisalternatief feitelijk geen realistisch alternatief, maar heeft dit het karakter van een tweede referentie. Het MER maakt ook duidelijk dat het basisalternatief en het voorgenomen alternatief geen gelijkwaardige alternatieven zijn, omdat in het voorgenomen alternatief verschillende elementen zijn opgenomen die ook in het basisalternatief passen en daardoor voor dit alternatief tot positievere/minder negatieve scores zouden leiden.

De Commissie ondersteunt deze aanpak, omdat daarmee zicht ontstaat op de effecten ten opzichte van de huidige situatie én op de effecten die het nieuwe beleid heeft ten opzichte van het eerdere beleid. In tabel 2 van de samenvatting is duidelijk aangegeven uit welke onderdelen de verschillende situaties zijn opgebouwd. Daarmee is goed navolgbaar waar verschillen in effecten door veroorzaakt kunnen worden.

De vergelijking van de referentiesituatie en alternatieven in de tabellen kent echter enkele methodische beperkingen. Sommige risico's en kansen blijven hierdoor mogelijk onderbelicht of zijn voor meerdere interpretaties vatbaar, waardoor besluitvormers en burgers op het verkeerde been gezet kunnen worden:

- **Worst-case scenario.** In de samenvatting van het MER is een passage opgenomen over het 'worst-case scenario' die tot onduidelijkheid kan leiden.¹⁴ Bedoeld wordt dat positieve effecten van maatregelen niet in de beoordeling meegenomen mogen worden als niet zeker is dat deze maatregelen ook uitgevoerd worden. Daarmee wordt echter mogelijk het zicht ontnomen op kansen die het voornemen biedt om positieve effecten te behalen. Zie ook paragraaf 2.2. van dit advies.
- **Beoordelingscriteria bereikbaarheid.** Voor het beoordelen van de bereikbaarheid voor fietsers wordt ervan uitgegaan dat een hogere intensiteit (meer gebruik) van dezelfde capaciteit een betere bereikbaarheid oplevert, mits de capaciteit niet wordt overschreden. Iets soortgelijks wordt aangehouden voor OV-gebruik: een hogere intensiteit bij gelijkblijvende aanbod / capaciteit betekent in het MER een verbetering van de bereikbaarheid (mits geen overschrijding van capaciteit plaats vindt). De I/C waarde kan bij veranderingen zinvolle informatie opleveren over de doorstroming van verkeer op een bestaand netwerk. In de situatie van Zuidplas gaat het echter om een geheel nieuwe inrichting van het gebied en is deze informatie weinig zeggend. In dat geval is beeldvorming over bereikbaarheid veel meer gebaat bij informatie over te realiseren capaciteit en netwerkqualiteit (bijvoorbeeld gestrektheid en verknoping fietsnetwerk, gemiddelde snelheid, faciliteiten voor fietsparkeren bij stations, OV dienstverleningsniveau en dergelijke) en hoeveelheid en diversiteit van voorzieningen die binnen bepaalde reistijden (15, 30, 45 minuten) te bereiken zijn.
- **Beoordelingscriteria waterveiligheid.** Bij waterveiligheid wordt het criterium inundatiediepte gebruikt. Aangegeven is dat door ophoging het bergend vermogen van de polder afneemt, waardoor deze eerder 'vol zit' bij een eventuele overstroming. Dat is op zich juist, maar het is niet alleen van belang of de ingreep van invloed is op de

¹⁴ Op pagina 7 van de samenvatting staat: *Wettelijk is vastgelegd dat in een MER uitgegaan moet worden van het "worst case scenario". Dat betekent dat in het basisalternatief en de voorgenomen ontwikkeling alleen maatregelen mogen worden meegenomen die al concreet zijn en hard zijn vastgelegd. Ambities die nog niet concreet zijn uitgewerkt en vastgelegd, worden niet meegenomen in de beoordeling in het MER. Deze worden wel, als mogelijke (mitigerende) maatregelen, beschreven in het MER.*

inundatiediepte, maar of er meer mensen in risicovol gebied komen wonen en of deze voldoende beschermd zijn. Het criterium 'inundatiediepte' geeft dus geen volledig beeld van de risico's.

De Commissie beveelt aan om bij de besluitvorming te zorgen voor een goede toelichting bij de scoretabel, om te zorgen dat het bevoegd gezag zich bewust is van de beperkingen van de gehanteerde uitgangspunten en beoordelingscriteria.

2.4 Aandachtspunten per thema

2.4.1 Mobiliteit

Het MER besteedt ruimschoots aandacht aan de huidige situatie en toekomstige ontwikkeling van de mobiliteit, waarbij onderscheid wordt gemaakt in autobereikbaarheid, bereikbaarheid met OV, bereikbaarheid langzaam verkeer (fietsen en lopen), verkeersveiligheid en modal split. De huidige situatie scoort voor elk van deze criteria matig tot slecht. Het basisalternatief leidt tot een sterke verslechtering van de autobereikbaarheid en verkeersveiligheid en ook tot een verdere verslechtering van de modal split. Het voorgenoemde alternatief leidt tot positieve effecten op de meeste criteria (behalve verkeersveiligheid), omdat dit alternatief een groot aantal mobiliteitsmaatregelen bevat. Het MER geeft daarnaast diverse bouwstenen mee voor de uitwerking door de gemeente. De maatregelen en bouwstenen lijken realistisch en uitvoerbaar, maar het MER maakt duidelijk dat verduurzaming van de mobiliteit op deze locatie desondanks forse uitdagingen met zich mee brengt. Het PAL-advies wijst hier ook expliciet op.

Het is nog niet duidelijk welke ambities voor (duurzame) mobiliteit – in termen van verandering in de modal split – precies worden nagestreefd en wat daarin haalbaar is. Zo wordt relatief sterk ingezet op het combineren van fietsen en (hoogwaardig) openbaar vervoer, maar is nog onduidelijk welke ambities daarvoor gelden en in hoeverre hier via het provinciale beleid op gestuurd wordt. De afstanden die fietsers moeten overbruggen om aansluitingen op het OV te bereiken zijn bijvoorbeeld sterk bepalend. Op dit moment is het percentage woningen dat buiten de invloedssfeer van het HOV ligt al relatief groot¹⁵, en met de toevoeging van 8.000 woningen zal dit in beginsel nog groter worden.

De Commissie onderschrijft de aanbeveling in het PAL-advies om een duurzaam mobiliteitsplan op te stellen en daarin de ambities te concretiseren. Veel maatregelen zullen nader uitgewerkt moeten worden in het gemeentelijke omgevingsplan, de provincie kan ontwikkeling van de mobiliteit echter ook sturen. Onder andere een ruimtelijke reservering voor een HOV-aansluiting kan hierin potentieel een belangrijke rol vervullen. Ook is het van belang om aandacht te besteden aan de fasering van de benodigde aanpassingen aan de weginfrastructuur, die nu vooral bestaat uit smalle wegen. Zowel voor bouwverkeer als voor toekomstig gebruik door bewoners en bedrijven is aanpassing van de wegen nodig.

De Commissie beveelt aan om de ambitie voor duurzame mobiliteit in het plangebied scherper te definiëren, zowel voor personen- als goederenvervoer, en op basis daarvan te bezien of de thans in het MER opgenomen set van bouwstenen voor het organiseren van mobiliteit bij de nadere uitwerking van het gebied, zou kunnen worden aangevuld.

¹⁵ Uit de bijlage mobiliteit blijkt dat 55% van de 18.000 woningen in de gemeente Zuidplas buiten de invloedssfeer van het HOV ligt.

2.4.2 Klimaatadaptatie en bodemdaling

Het MER (inclusief bijlage VII) geeft een uitgebreide analyse van de huidige toestand en de gevolgen van de alternatieven ten aanzien van klimaatbestendigheid. Daarbij is onder meer aandacht besteed aan bodemdaling, waterveiligheid, wateroverlast en hittestress. Het MER geeft aan dat het basisalternatief leidt tot zeer negatieve effecten op zetting/bodemdaling omdat woningen en bedrijven op zeer zettingsgevoelige locaties gepland waren. De risico's van de voorgenomen ontwikkeling worden minder ernstig ingeschat, doordat voor de woningen en bedrijven nu minder zettingsgevoelige locaties zijn gekozen (contouren van de kreekruig worden gevolgd). Verder zijn bij de voorgenomen ontwikkeling extra maatregelen voorzien voor waterberging/vasthouden van water, waardoor de kans op wateroverlast en watertekort wordt verkleind.

Maatregelen – bijvoorbeeld een waterveilig vloerpeil – richten zich voornamelijk op de effecten van klimaatverandering op de relatief korte termijn. Zoals aangegeven in paragraaf 2.1 van dit advies is het van belang om ook effecten op de (zeer) lange termijn in beschouwing te nemen en te beoordelen welke maatregelen genomen kunnen worden om daar mee om te gaan. De Commissie beveelt aan om de in paragraaf 2.1 genoemde aanvullende analyse te gebruiken om zo mogelijk tot aanvullende bouwstenen te komen. Denk daarbij aan optimalisatie van peilhoogtes voor woningen, bedrijven, infrastructuur en natuur¹⁶ en het creëren van zoveel mogelijk piekberging respectievelijk sponswerking (water vasthouden) in de nieuwe natuur.

2.4.3 Natuur

Zoals aangegeven in paragraaf 2.2 van dit advies zijn de kansen die het voornemen biedt voor natuurwaarden in en rond het plangebied in het MER nog onderbelicht. Het MER laat vooral de risico's van de voorgenomen ontwikkeling zien voor Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland en beschermde soorten. Deze risico's zijn groot, vooral door de toename van stikstofdepositie, zowel in de aanlegfase als in de gebruiksfase. Gesteld wordt dat salderen (door het sluiten van agrarische bedrijven) de toename van stikstofdepositie wel zal verlagen, maar dat dit waarschijnlijk niet voldoende is om de effecten volledig te mitigeren. Terecht wordt in het MER dan ook geconcludeerd dat voor de uitwerking van het plan door de gemeente Zuidplas in een Passende beoordeling aangetoond zal moeten worden dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden voorkomen kan worden. Ook wordt terecht gesteld dat tijdelijke effecten in de realisatiefase daarbij ook relevant zijn.

2.4.4 Gezondheid en leefbaarheid

Het MER laat zien dat de alternatieven leiden tot (zeer) negatieve effecten op geluid, luchtkwaliteit, verkeersveiligheid, bereikbaarheid, hittestress en (kenmerken en beleving van het) landschap. Daarnaast wordt een aantal aspecten gezien als 'niet-onderscheidend' effect, en ontbreekt daardoor in de scoretabellen. Dat wil niet zeggen dat effecten niet relevant zijn. Zo zijn in het studiegebied enkele relevante geurbronnen en risicobronnen (externe veiligheid) aanwezig.

¹⁶ Het vasthouden en bergen van meer water vraagt om het samenvoegen van peilvakken, die nu versnipperd zijn. Bij een agrarische functie zijn bij dit samenvoegen de laagste waterpeilen leidend, waardoor de bodemdaling wordt versterkt in plaats van geremd. Door de natuurfunctie van de groene schakel actief en direct in te zetten, zou in de laagste peilvakken juist natuur tot ontwikkeling kunnen worden gebracht, met een waterpeilverhoging. Dit remt bovendien de bodemdaling en het vrijkomen van broeikasgassen uit veen. Dit laatste levert daarmee ook een bijdrage aan de ambitieuze doelen van het klimaatakkoord op dit vlak.

De cumulatie van al deze effecten en de beperkte mogelijkheden om de effecten te mitigeren maken dat de kwaliteit van de leefomgeving en de gezondheid onder druk komen te staan. De Commissie deelt dan ook de zorg die hierover uit het PAL-advies spreekt.

Voorlopig

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ruwan Aluvihare BA. MDip LA

dr. Hasse Goosen

prof. dr. ir. Rob van der Heijden

drs. Pieter Jongejans (secretaris)

drs. Allard van Leerdam

drs. Marieke van Rhijn (voorzitter)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Herziening van het provinciale omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland (Omgevingsverordening en Omgevingsprogramma).

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit de activiteit D11.2, "aanleg, wijziging of uitbreiding stedelijk ontwikkelingsproject". Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland.

Initiatiefnemer besluit

Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3613](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

